



## **Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online**

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### **Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor**

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### **Ophavsret**

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### **Links**

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver .....	side	2
Program for årsmødet 2010 .....	side	3
Hovedbestyrelsesmødet .....	side	4
H. C. Handelscenter, Venslev .....	side	5
Jægerspris .....	side	8
Birkemosegård ved Kirke Såby .....	side	11
Rønnebærgård på Falster .....	side	12
Svend Gønge - Historisk symposium .....	side	13
Nyt fra kredsene .....	side	14
Tilmelding til årsmødet .....	side	15
Slægtsgårdsrejsen .....	side	16

Tidsskrift for  
 Dansk Slægtsgårdsforening



Februar - Marts 2010

Nr. 404 - 66. årgang

Frederiksberg Bibliotek  
 Hovedbibliotekets Læsesal



*Jægerspris Slot i Hornsherred*

# SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN



Stiftet 5. juli 1941  
[www.slaegtsgaardsforeningen.dk](http://www.slaegtsgaardsforeningen.dk)

#### Forretningsfører:

Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, tlf. 59 27 59 77.  
 E-mail: imhan@post.tele.dk

#### Ejendomsrådgiver:

Chefkonsulent  
 Michael Munthe Fog  
 Landboforeningen Gefion  
 Fulbyvej 15, 4180 Sorø  
 tlf.: 57 86 53 00  
 mmf@gefion.nu

Chefrådgiver Skat  
 Poul Hjorth  
 LandboMidtØst  
 Asmildklostervej 11, 8800 Viborg  
 Tlf. 87 28 22 00 / mobil 29 99 57 24

#### Hovedbestyrelsen:

Formand:  
 Peder Mouritsen  
 »Sædding Storgård«  
 Kvangvej 40, Sædding,  
 6830 Nr. Nebel - tlf. 75 28 73 21  
 p.mouritsen@vip.cybercity.dk

Næstformand:  
 Karen Jacobsen  
 Melbyvej 3, 5610 Assens  
 tlf. 64 71 23 60  
 oesterbygaard@get2net.dk  
 (Formand: Fynskreds)

Jens Brogaard Jensen  
 »Maglehøjgård«, Hammerbakke 3  
 4050 Skibby, tlf. 47 52 99 18  
 jbj@gefion.nu  
 (Formand: Nordsjællandskreds)

Mogens Frigaard,  
 »Frigård«, Yppernemøllevej 10,  
 Nyker, 3700 Rønne, tlf. 56 96 30 02  
 mogens.frigaard@digtele.dk  
 (Formand: Bornholmskreds)

Villy Langthjem,  
 Vildmosevej 15, 4293 Dianalund  
 tlf. 58 26 43 75  
 villy@privat.dk  
 (Formand: Vestsjællandskreds)

Ole Krogh Jensen  
 »Kroghbrogård«, Holmevej 89, Brandelev,  
 4700 Næstved  
 tlf.: 55 54 00 56  
 margit.h@jubii.dk  
 (Formand: Sjælland Syd)

Mogens Høge Hansen  
 »Hjørnegård«, Lundbyvej 25, Ønslev,  
 4863 Eskilstrop - tlf. 54 45 46 25  
 (Formand: Lolland/Falster kreds)

Jens M. Knudsen  
 Kalmargårdparken 1, Marstrup  
 6100 Haderslev  
 tlf.: 74 57 51 65  
 jens@kalmargaard.dk  
 (Formand: Haderslevkreds)

Chr. A. Krogh  
 Måjbølvej 27,  
 6470 Sydals.  
 tlf. 74 41 53 12  
 (Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Jens Ulrik Tarpgaard  
 »Tarpgård«, Tarpvej 13, Vedersø  
 6990 Ulfborg,  
 tlf.: 21 42 13 83  
 tarpgaard@ofir.dk  
 (Formand: Ringkøbingkreds)

Steffen Buch Juul  
 Jærgergården  
 Høllundvej 6, Høllund,  
 7100 Vejle.  
 Tlf: 75 86 54 93.  
 svend-juul@hotmail.com  
 (Formand: Vejle kreds)

Esben Oddershede,  
 »Søgaard«, Søgård Mark 6, Nors  
 7700 Thisted  
 tlf. 97 98 12 82  
 esben-oddershede@mail.tele.dk

Anne Lis Ladefoged  
 »Ingvorstrup Hovedgård«  
 Ingvorstrupvej 7, Revn,  
 8500 Grenå,  
 tlf: 86 30 17 77  
 (Formand: Århuskreds  
 og Arkivudvalget)

Jens Skytte,  
 »Aldrupgaard«  
 Aldrupvej 3,  
 8860 Ulstrup  
 tlf. 86 46 35 14, fax 86 46 45 21  
 (Formand: Midtjysk kreds)

Niels Holger Fisker,  
 "Mosegården"  
 Nøragervej 3, Gelstrup  
 9240 Nibe.  
 Tlf.: 98 35 13 39  
 (Formand: Himmerlandskreds)

Niels Ole Volhøj  
 "Volhøj"  
 Hovedvejen 1 C, Tornby  
 9850 Hirtshals  
 tlf. 98 97 74 92  
 enovolhøj@mail.dk  
 (Formand: Vendsysselkreds)

## Formanden skriver:

Vi har haft et godt hovedbestyrelsesmøde, og da foreningen havde fået en henvendelse fra Birthe Juel, formand for BYFO – Bygningsfredningsforeningen, fik vi en god drøftelse på mødet.

BYFO er foreningen, hvor ejere af fredede bygninger samles, og formanden mente, at der måtte være sammenfaldende interesser, da medlemmer af Dansk Slægtsgårdsforening forvalter meget af vor bygningskultur.

BYFO har ikke bare et godt øje til landbrugsbygninger, men også til andre bygninger på landet som for eksempel andelsmejeriernes bygninger.

Kun ganske få af de karakteristiske mejeribygninger er fredede.

BYFO vil gerne bevare produktionsbygningerne på landet, og arbejder med forslag til genanvendelse af de overflødige produktionsbygninger.

Hertil er at sige, at landbrugets produktionsbygninger er mange ting. Der findes hundred år gamle gårde, hvor stuehus og udlænger udgør et smukt og harmonisk anlæg, men produktionsbygningerne er komplet uanvendelige.

Der findes produktionsbygninger, som ikke på nogen måde er bevaringsværdige, men der er funktionelle, og der findes stalde fra 1960'erne, som er nedslidte, står tomme og er uskønne. En del produktionsbygninger vil man være bedst tjent med, at de bliver revet ned. Mange af de overflødige bygninger ved gårdene repræsenterer ikke nogen bevaringsværdig bygningskultur. Til gengæld vil det forsikre eksisterende gårdanlæg, hvis der blev revet ned og ryddet op.

Vi landmænd forvalter megen bygningskultur, og vi er stolte over vores bygninger, men vi er nødvendigvis ikke begejstrede for bevarende lokalplaner og fredninger, da det begrænser landbrugsdriften og øger omkostningerne.

Dansk Slægtsgårdsforeningen vil dog gerne være med til at arbejde for, at de gårde m. v. som har bygningsmæssige kvaliteter bevares, og gerne men en moderne anvendelse, hvis bevaring og anvendelse kan forenes.

*Peder Mouritsen.*

### Adresseændringer

bedes meddelt foreningens sekretær: Inger M. Hansen,  
 Svalevej 13, 4440 Mørkøv - Tlf. 59 27 59 77

### Slægtsgårdsarkivet:

Landbrugsmuseet,  
 Gl. Estrup, Randersvej 4,  
 8963 Auning,  
 tlf. 86 48 48 16, fax 86 48 41 82  
 E-mail:  
 arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk  
 Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

*Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.*

Arkivarer:  
 Ejgil Overby, »Klausholm«, Ansvej 12, 8620 Kjellerup,  
 tlf. 86 88 62 66

Helge Sørensen, Enghavevej 6,  
 Årslev, 8900 Randers. tlf. 86 49 13 40

Else Skovbo Jensen, Kløvervej 5,  
 8850 Bjerringbro. Tlf.: 86 68 40 47.

### Redaktion:

Ole G. Nielsen  
 Bøgeparken 25 B  
 4241 Vemmelev  
 Tlf./Fax 58 58 40 16 og  
 Tlf. 58 38 38 08  
 OleGN@mail.tele.dk

*Nr. 405 udkommer omkring den 1. maj 2010. Stof til dette nummer skal være hos redaktøren inden den 1. maj 2010.*

*Eftertryk tilladt med kildeangivelse.*

Tryk: Jannerup Offset A/S  
 Ndr. Ringgade 74  
 4200 Slagelse  
 Tlf. 58 52 52 22  
 jannerup@jannerup.dk

# Program for årsmødet 2010

## Fredagen/Forturen

Der arrangeres ikke nogen fortur med bus fra Jylland og Fyn, men der er tilrettelagt et program for fredagen, for de medlemmer, der har tid til at sætte en dag mere af til årsmødet. Programmet for fredag, den 28. maj bliver, at man kl. 11.30 samles hos Inger og Henning Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, hvor man kan bese Dansk Slægtsgårdsforenings sekretariat.

Kl. 12.30 venter en let frokost i Mørkøvhallen, og derefter kører vi til Birkemosegård, Lejregårdvej 8, Kirke Såby, hvor gårdens ejer, speciallæge Helen M. Henriksen, åbner sit smukke hjem for os og serverer eftermiddagskaffen. (Birkemosegård er omtalt side 11).

Sidst på eftermiddagen forlader vi Birkemosegård og kører til kursusejendommen Bymose Hegn, hvor vi bliver indkvarteret og derefter nyder middagen.

Aftenen byder på en tur til Tibirke Kirke og Tisvilde Hegn, hvor vi hører om sandflugten.

## Lørdag den 29. maj 2010

- Kl. 9.30 Afgang fra Bymose Hegn
- Kl. 10.00 Freerslev Kotel  
Roskildevej 207, Freerslev, 3330 Gørløse
- Kl. 12.00 Frokost Skævinge Kro
- Kl. 13.30 Grønnessegaard Gods  
Amtsvejen 280, 3390 Hundested
- Kl. 15.30 Ankomst Bymose Hegn
- Kl. 16.00 Kaffe på Bymose Hegn
- Kl. 16.15 Årsmødet åbnes officielt på  
Bymose Hegn Hotel & Kursuscenter  
Bymosegårdsvej 11, 3200 Helsingø
- Kl. 18.30 Festmiddag på Bymose Hegn

### Dagsorden for årsmødet:

1. Sang og velkomst
2. Valg af dirigent
3. Formanden, Peder Mouritsen, aflægger beretning, herunder beretning om medlemsbladet
4. Formanden for Slægtsgårdsarkivet, Anne Lis Ladefoged, aflægger beretning
5. Beretningerne drøftes
6. Fremlæggelse af regnskab og budget
7. Valg af formand
8. Valg af revisorer
10. Mødested for årsmødet 2011 og 2012
11. Eventuelt

## Søndag den 30. maj 2010

- Kl. 9.00 Gudstjeneste i Helsingø Kirke
- Kl. 10.30 Jægerspris Park og Slot
- Kl. 12.30 H.C. Handelscenter  
H.C. Vej 8, Venslev, 4050 Skibby
- Kl. 13.45 Frokost på Skuldelev Kro og afslutning af årsmødet.

## Mødeudgifter

*Der skal på forhånd betales for:*

### Lørdag:

Frokost på Skævinge Kro ..... 150 kr.  
Eftermiddagskaffe med kage ..... 45 kr.

Festmiddag på Bymose Hegn  
(tre retter, incl. 1 glas hvidvin og kaffe) ..... 350 kr.  
+ fællesudgifter (musik, tryksager, porto m.m.) ..... 80 kr.  
I alt ..... 430 kr.

### Søndag:

Frokost på Skuldelev Kro ..... 150 kr.  
+ fællesudgifter (entré til Jægerspris Slot m.m.) ..... 60 kr.  
I alt ..... 210 kr.

### Overnatning

Der er overnatning på Bymose Hegn incl. morgenmad  
Dobbeltværelse pr. person, lørdag-søndag ..... 425 kr.  
Enkeltværelse pr. person, lørdag-søndag ..... 700 kr.  
Dobbeltværelse pr. person, fredag-søndag ..... 850 kr.  
Enkeltværelse pr. person, fredag-søndag ..... 1.400 kr.

### Bus, lørdagsudflugt

Der vil blive arrangeret buskørsel til turen lørdag.  
Det anbefales at tage bussen, da lokale folk vil fortælle om, hvad der passerer. Pris ..... 110 kr.  
Busserne kører fra Bymose Hegn og tilbage.  
Personbiler kan parkere på hotellets parkeringsplads hele lørdagen.  
Bustur kl. 9.30 til 15.30.

### Fortur, fredag

Der vil blive fortur i egne biler.  
Frokost i Mørkøv Hallen ..... 55 kr.  
Middag på Bymose Hegn (to retter og kaffe) ..... 175 kr.

### Afbud

Eventuelle afbud meddeles **straks** til Inger M. Hansen, hvis betaling skal undgås.

## HOVEDBESTYRELSESMØDET

Der var aftalt hovedbestyrelsesmøde den 2. februar, men da der var udsigt til snestorm over landet valgte landsformanden at udsætte mødet, hvilket viste sig, at være en rigtig disposition.

Nyt hovedbestyrelsesmøde blev aftalt til 23. marts, og da var det blevet forår.

Landsformanden, Peder Mouritsen, indledte mødet med et forsøgt til lykke til redaktøren, der fyldte 60 år i en af dagene med snestorm, og i al venlighed fabulerede han over, at det netop skulle være så voldsomt vejr på den dag!

Efter præsentationsrunden havde formanden nogle meddelelser, bl.a. om en henvendelse fra Birthe Juel, der er formand for Bygningsfredningsforeningen "BYFO". Birthe Juel havde henvendt sig til Slægtsgårdsforeningen fordi hun mente, at der er sammenfaldende interesse.

BYFO engagerer sig i bevaringen af bygningskulturen, og har i øjeblikket et godt øje til de mange bygninger, der er tilbage fra de nedlagte andelsmejerier. Kun ganske få af de karakteristiske mejeribygninger er fredet. BYFO vil gerne bevare produktionsbygningerne på landet, og arbejder med forslag til genanvendelse af de overflødige produktionsbygninger, om hvilke Peder Mouritsen sagde, at de fleste var bedst tjent med at blive revet ned.

Peder Mouritsen er enig med BYFO om flere folk på landet, for det giver liv i landsbyen, men han erkender også, at byfolk giver restriktioner, når de etablerer sig på landet. Byfolk har hække, og landbosamfundets gamle tradition for hævd respekteres ikke.

Konsulent Michael Munthe Fog, der selv ejer en fredet gård på Reersø, fortalte, at det koster 1400 kr. om året at være medlem af BYFO, og her er kontingentet fradragsberettiget. Derefter forklarede Michael Munthe Fog, at man ikke må tro, at det er nogen god forretning at få fredet sin ejendom. Alt arbejde på bygningerne skal udføres efter anvisning af en anerkendt arkitekt, og det er et bekosteligt samarbejde. Og så skal man passe på bevarende lokalplaner, da de lægger begrænsninger på bygningernes anvendelse. Efter disse betragtninger fortalte Michael Munthe Fog om "Grøn vækst".

Den 1. april træder den nye landbrugslov i kraft. Reglerne om suppleringsjord er kommet med igen, og nu kan man erhverve 150 ha uden at skulle udbyde tillægsjord, uden bopælspligt og uddannelseskraft.

Afstandskravet er bortfaldet.

Bortforpagtes ejendommen, har forpagteren bopælspligt.

Der er krav om en beboelsesbygning pr. 200 ha, som ejes.

Suppleringsjord skal handles til dagspris, og køberen skal være uddannet landmand.

Der er ikke et uddannelseskraft til landmænd, men der er krav om uddannelse til husdyrhold.

Driftbygninger kan lægges i et anpartsselskab, og jordløse landbrugsejendomme kan etablere husdyrproduktion, når krav til bl.a. biogasanlæg er opfyldt, så man afkobler mark og stald.

Køber et selskab – aps, a/s – et landbrug, skal der være en "grøn mand", som har bestemmende indflydelse.

Efter Michael Munthe Fogs oplæg fulgte en ivrig drøftelse, hvor bl. a. skovrejsning og miljøloven også kom med.

Plant læhegn og sælg et stykke til en bybo, der ønsker "afslut" for den CO<sub>2</sub>, som han nye, store dieselbil udsender.

Formanden sluttede debatten med at sige, at med opsplnitning af landbrugsdriften i flere enheder kommer retssikkerheden tilbage til landmændene, da der med den nye struktur ikke kan blive trukket andre steder ved miljøfej. Ellers har ét

manglende gult mærke i et kalveøre kunne medføre træk i refusioner på alle driftsgrene.

Efter den interessante drøftelse gik hovedbestyrelsen over til det alvorlige, idet forretningsføreren – Inger M. Hansen - fremlagde regnskab, budget og medlemsstatistik.

Regnskabet viste et underskud på 8.445,93 kr., og det var billigt sluppet i forhold til budgettet, men der var taget højde for prisudviklingen, så fra 2010 er medlemsbidraget justeret til 250 kr.

Det er udsendelsen af medlemsbladet, som er blevet meget dyrt.

Medlemssituationen er den, at der er 56 indmeldte og 137 udmeldte. Det giver en tilbagegang på 81.

Vendsysselkredsen havde som den eneste fremgang, endda med 7. Her var 13 nye medlemmer og 6 udmeldte. Ribekredsen var uændret, men over resten af landet er der tilbagegang. Nu er vi 1664 husstande, som er medlemmer af Dansk Slægtsgårdsforening.

Inger M. Hansen fortalte, at man er medlem af landsforeningen, og kan deltage i de kredsarrangementer, som man finder interessante. Indbydelser til kredsarrangementer udsendes således at de medlemmer, der bor i "grænseområderne" mellem kredsene får fra begge sider, men der udsendes kun ét indbetalingskort til medlemsbidraget.

Fra Slægtsgårdsarkivet fortalte Anne Lis Ladefoged, formand for arkivudvalget, at arkivet passes af Ejgil Overby og Else Skovbo, men man vil gerne have kontakt med eventuelt interesserede, som kan bistå med arkivarbejdets mange opgaver.

Redaktøren kunne fortælle, at bladet for februar-marts er ved at være på vej ud, men da detaljer omkring årsmødet ikke har været på plads, har det ikke været muligt at få det færdigt. Aprilnummeret vil dog udkomme normalt.

Rejseudvalget kunne berette, at rejsen 2010 som annonceret i sidste blad, bliver en tur til Dalarne m.v. i dagene 3. – 10. juli. (Se bagsiden.)

Jens Brogaard Jensen, Nordsjællandskredsen redegjorde for det forestående årsmøde. (Programmet omtalt side 3).

Årsmødet 2011 er efter initiativ fra Haderslevkredsen henlagt til det sønderjyske. Og Lolland-Falsterkredsen ønsker at være arrangør for årsmødet 2012.

Det var blevet tid til den traditionelle runde med nyt fra kredsene, som altid er inspirerende, og dermed var hovedbestyrelsesmødet slut.

OGN

### Tak

I februar havde jeg glæden at opnå den alder, der giver stemmeret til ældeerrådet. Det er ikke ældeerrådet der begejstrer mig, men at jeg fortsat kan leve livet. Tak til Slægtsgårdsforeningen, kredse og medlemmer som glædede mig med hilsener og gaver.

Ole G. Nielsen

# H. C. Handelscenter, Venslev



*Handelshuset H. C. i Venslev begyndte i 1904, som en traditionel købmandsforretning. Ved siden af den oprindelige forretning ligger det moderne supermarked, og på modsatte side af vejen er både byggemarked og afdelingen med korn, gødning og foderstoffer.*

Der er ikke kun gårde, der vandrer gennem generationerne, der findes også handelshuse, som har været i slægten gennem flere generationer.

I landsbyen Venslev i Hornherred har H. C. Handelscenter sit domicil, og i forbindelse med årsmødet besøger vi det familieejede firma.

H. C. Handelscenter er noget helt for sig selv i dansk handelsliv. Det ejes af et familieaktieselskab, og de to brødre, der er direktører, er fjerde generation.

Handelscenteret, der har 30.000 m<sup>2</sup> under tag, der er 86 ansatte og har en årlig omsætning på 354 mio. (2008).

Der er fem driftsgrene:

- købmandshandel (Kwik-Spar)
- foderstoffer og gødning
- trælast og byggemarked
- energi
- carporte og stalde.

Handelscenteret er så vidt det vides den eneste rigtige blandede landhandel i hele Danmark, hvor man kan få det hele. Alt fra søm til carporte.

Devisen for handelshuset er: Varerne koster det de skal og indkøbsoplevelsen er gratis.

## Historien

Den 7. marts 1904 åbnede Hans Christian Nielsen det, han selv kaldte en ordentlig blandet landhandel med fuldt sortiment. Fuldt sortiment betød for H. C. Nielsen ikke blot alt til husholdningen, og det fremgår klar af papirerne fra dengang, at det fra begyndelsen har været købmandens hensigt, at forsyne alle egnens indbyggere, det være sig landmænd, fiskere og håndværkere med stort set alt, hvad de havde brug for.

H. C. Nielsen lagde dengang grunden til den forretningsstruktur, som stadig kendetegner firmaet, for den købmandsånd, der bygger på samarbejde og tillid kunde og købmand imellem, blev det forbillede, som forretningen er blevet drevet efter.

Det var H. C. Niensens far, der som kromand i Rendebæk, den 3. februar 1904 købte matr. nr. 9d og 9c af købmand N. P. Jensen Samtidig købte han inventaret fra den butik, som

Jensen havde drevet i lejet lokale i "Håbet". Det ses af skødet, at kromand Hans Nielsen havde sikret sig mod fremtidig konkurrence, idet N. P. Jensen forpligtede sig til at ophøre med at drive butik senest i november måned samme år.

Tømrer Ludvig Christiansen blev sat på opgaven at indrette butikken. Det skete dels med inventaret fra N. P. Jensens butik og dels ved, at han selv fremstillede skabe, diske og reoler. Regningen for dette arbejde blev på 393 kr. 73 øre.

Der har tilsyneladende været penge på kistebunden hos familien Nielsen, for allerede dagen efter åbningen var H. C. Nielsen i stand til at sælge på kredit.

Man kan af bøgerne fra dengang også se, at tømrer Christiansen må være blevet fristet af de mange rare sager, eller også har det været aftalt, at han skulle tage varer for nogle af pengene. Af kreditbogen fremgår det, at han den 8. marts købte lækkerier som ½ pund tobak til 50 øre, ½ pund kaffe for 42 øre, 1 pund "sokerlade" til 50 øre, 2 "sil" for 10 øre og en flaske brændevin til 23 ører.

Den første måned købte tømreren varer for i alt 9 kr. 95 ører. Med et tilgodehavende på 393 kr. har han kunnet se fremtiden trygt i møde, men det ser dog ud til, at han til sidst har fået udbetalt 26 kr. 67 ører kontant.

De første par år klarede H. C. Nielsen selv butikken, og i travle perioder havde han hjælp af en ung pige fra byen. Købmanden havde store planer om også at forsyne egnens



*Hvor det hele startede i 1904*

landmænd med korn- og foderstoffer. For at føre disse planer ud i livet, havde han brug for en fast hjælp i butikken. Det blev Carl Andersen fra Dalby. Han har fortalt, at købmanden havde et øje til Anna Rasmussen, der tjente på Mørkebjerg. Anna kom senere til købmanden, hvor hun først var husbestyrerinde og medhjælp i butikken, og to år senere blev de gift.

Den 27. august 1909 blev H. C. Nielsen agent for Dansk Frøhandel i Kolding, og han kunne nu, på den ene side vejlede landmændene om de rigtige frøsorter og -blandinger, og på den anden side, gennem samarbejde med landmændene, samle erfaringer og resultater til udvikling af stadig bedre produkter og metoder.

Og "systemet" virkede, så handlen greb hurtigt om sig. Den 18. januar 1913 blev der for eksempel fra Axel B. Lange i Frederikssund leveret 2000 kg foderstoffer på én gang.

Bilernes ankomst betød nye tider. I 1925 købte H. C. Nielsen den første lastbil. En Ford T årgang 1923, som kunne laste 1000 kg. Kørekortet blev hentet i Frederikssund samme dag, som han hentede bilen. Kørekortet kostede 10 kr. Men denne lastbil kunne H. C. Nielsen hente "store mængder" og komme længere omkring.

København blev et interessant handelsområde. Bilag viser, at købmanden næsten hver dag i juni og juli leverede rejer til en fiskehandler i Snaregade. Fra 2 – 15 kg til ikke mindre end 7 kr. pr. kg, når det var bedst.

Også dengang har man tilsyneladende været tilbøjelig til at læsse mere på bilerne, end de kunne bære, for 4. oktober 1918 måtte H. C. Nielsen købe en ny bagaksel, og allerede 28. november måtte han anskaffe en til. Senere på året skiftede købmanden Forden ud med en Chevrolet, der også kunne laste 1000 kg.

Ved 25-årsjubilæet i 1929 blev forretningen stadig drevet med en chauffør som eneste fremmede hjælp. I mellemtiden var familien blevet forøget med sønnen Hans Peter og datteren Ingeborg. Begge børn var tidligt med i forretningen, og sønnen overtog senere forretningen.

I 1933 lod H. C. Nielsen lokale håndværkere opføre det første pakhuis, der gjorde det muligt, at opbevare korn i "store mængder". Her blev også installeret en kværn, så kornet ikke nødvendigvis skulle "på mølle".

Hidtil var de fleste indkøb blevet foretaget i Frederikssund eller Holbæk. Mængderne var begrænsede og fragten over større afstande besværlig. Da pakhuset stod færdigt blev det imidlertid interessant selv at hente større partier fra Københavns Havn. Fra 1933 havde man kontrakt på 4 tons majs til en pris af 19,50 kr. pr. 100 kg frit på vogn langs skibssiden. Med 1930'ernes kornpriser har der dog sikkert ikke været brug for nogen større import. Så det blev først efter krigen, at der kom rigtig gang i det "apparat", som købmanden havde bygget op.



*Købmand Hans Peter Nielsen ved telefonen*

I 1934 var det blevet nødvendigt at udvide med en Morris, der kunne laste 3 tons. At det blev en Morris skyldtes sikkert bekendtskabet med autoforhandler Hans Nielsen i Frederikssund.

Kort før sin død i 1938, nåede købmanden at udvide kolonialafdelingen med en tilbygning.

## Anden generation

Den 1. januar 1939 overtog sønnen H. P. Nielsen virksomheden, der fortsat blev drevet som enkeltmandsfirma. Det blev ham, der måtte styre firmaet gennem krigstiden med alle dens besværligheder. Knaphed på varer, rationeringsordninger, besvær med transport og så videre.

Der var brug for folk, der kunne løse hverdagens mange store og små problemer. Folk, der havde fantasi til utraditionelle løsninger og næse for at opspore tingene, hvor de fandtes. Det viste sig hurtigt, at H. P. Nielsen havde "næse" ligesom sin far.

Indtil mejetærskerne holdt deres indtog, var handlen med korn en rolig branche, afgrøderne blev tærsket året igennem og solgt derefter. Nu skulle det hele klares i høsttiden. Alt korn blev leveret i sække, og da sække var dyre, var det vigtigt, at få sækkene med indhold hurtigt retur fra landmanden, så de kunne gå videre til de næste. For at lette på problemet købte H. P. Nielsen et parti brugte "sodasække" i frihavnen. De blev vasket i Lindegårdens mose, fik vendt vrangen udad og kunne nu rumme fra 80 til 150 kg.

Kværnen, som H. C. Nielsen havde installeret i 1933 til produktion af foder, kom først rigtig i gang efter krigen. Til gengæld blev den i de første krigsår indimellem sat på svære opgaver. På et tidspunkt blev der for eksempel importeret et større parti byg fra Irak. Det viste sig, at "byggen" i høj grad bestod af flyvehavre, så hele partiet skulle finmales, før det måtte bruges til foder.

I 1961 var kapacitetsmulighederne i det gamle pakhuis ved at være udtømte og købmanden manglede moderne teknik til produktion af de efterhånden mere og mere komplicerede foderstoffer. Derfor blev planerne lagt til et stort projekt med 1000 m<sup>2</sup> og et moderne produktionsanlæg med 25 siloer. Byggegrunden var ikke noget problem, for den havde H. C. Nielsen sikret sig allerede i 1922.

Efter datidens forhold var det et kæmpeprojekt, og man anså behovet for yderligere kapacitet for at ligge mange år ud i fremtiden, men allerede fra 1965 blev det med jævne mellemrum nødvendigt at opføre nye haller til opbevaring af nedkølet korn.

Også afdelingen for byggematerialer blev udviklet i takt med tiden. Allerede i 1950 havde H. P. Nielsen med hjælp fra sin svigerfader, Martin Lassen, etableret moderne forhold til opbevaring af mørtel og kalk. I 1967 ombyggede han det gamle pakhuis til farvehandel og isenkrambutik, hvilket i øvrigt blev begyndelsen til udviklingen af selvbetjeningsafdelingen for byggeartikler.

I 1968 indførtes også selvbetjeningsprincippet i kolonialafdelingen, idet H. P. Nielsen lod opføre et nyt minimarked.

Ligesom H. C. Nielsen havde Anna til at passe kolonialbutikken, så havde H. P. Niensens kone, Jenny, også sit daglige arbejde der.

## Tredje generation

Den 1. januar 1968 blev tredje generation ved Bjarne Nielsen medindehaver. Han var året før kommet hjem i firmaet, og i 1973 overgik Handelshuset til et familieaktieselskab med Bjarne Nielsen som den reelle indehaver.



To generationer: Lars Peter, Christian og Bjarne Nielsen

I 1970 nedbrændte produktionsanlægget til foderstoffer og et omfattende genopbygningsarbejde forestod.

Da anlægget blev bygget i 1961 var man overbevist om, at produktionsanlæggets tekniske udstyr var så avanceret, at det ville være uovertruffet i mange år, men ved genopbygningen allerede 9 år efter, var udviklingen meget længere fremme og man benyttede lejligheden til at installere markedets mest avancerede teknik.

Udover at betjene landmænd og håndværkere med alt til landbrugsbyggeri, har H. C. Handelscenter også deltaget aktivt i udformningen af tidens landbrugsbyggeri. Klimastalde og stalde egnet til holddrift, er eksempler på landbrugsbyggeri, hvor Handelshuset har været med.

### Fjerde generation

I 1995 begyndte fjerde generation i ledelsen, idet Bjarne Niensens ældste søn, Christian Nielsen, kom med, og i år 2000 fulgte den yngre søn, Lars Peter Nielsen, efter. Christian Nielsen er uddannet kemiingeniør og har læst økonomi. Lars Peter Nielsen har en militær uddannelse som sprogofficer, har været på mission i Bosnien og læst økonomi på Odense Universitet.

Nu er opgavefordelingen, at Bjarne Nielsen er bestyrelsesformand. Christian Nielsen har ansvar for økonomi samt korn, gødning og foderstoffer. Lars Peter Nielsen er chef for personalet samt trælast og byggemarked.

Lars Peter Nielsen fortæller, at der er meget høj anciennitet blandt medarbejderne.

Om købmandsforretningen siger Lars Peter Nielsen, at den er et aktiv for Venslev og en del af handelshusets identitet, men det er ikke her dynamikken ligger.

H. C. Handelscenter har både et globalt udsyn og et lokalt engagement, og hvert forår hyrer Handelscentret Cirkus Arena til en forestilling i Venslev. Handelscenteret betaler den halve billetpris.

H. C. Handelscenter er foderværter på Roskildeskuet.

Firmaet sælger "tagløgning", gødninger der er skabt til den enkelte markers tal på bl. a. P og K.

Byggemarkedet sælger carporte over hele landet og er stadig leveringsdygtig i haller og stalde.

Trælasten er også med på energisiden med træpiller, pejsebrænde etc.

### Besøget

Det er et interessant sted, som afslutter årsmødeudflugten. Et familiefirma med mange aktiver, som tilmed har et godt rygte. En erfaren tømrermester på Midtsjælland forklarer, at der ikke findes nogen trælast på Sjælland, der er bedre end den i Venslev.

OGN

# Svend Gønge - Historisk symposium

Søndag den 9. maj 2010 afholder Foreningen Svend Gønge et historisk symposium på Sydsjælland - en debatdag med overskriften "Svend Poulsen under Karl Gustav-krigene 1657-60"



Debatører / debatindlæg  
Debatpanelet består af 3 af vore bedste og mest kompetente historikere og debatører, der alle har beskæftiget sig indgående med Svenskekrigene og har et dybgående kendskab til emnet, herunder både krigens baggrund og forløb samt befolkningens vilkår under besættelsesmagts ryggeløse udplyndring og brandbeskatning.

Debatindlæggene er:

- Karl Gustav krigene 1657-1660. Den militære baggrund v. Kjeld Hillingsø, generalløjtnant og militærhistoriker.
- Københavns belejring v. Lars Cramer-Petersen, museumsleder på Brønshøj Museum.
- Svend Poulsen og hans virke som snaphaneleder v. Kim A. Wagner, historiker, cand. mag.

### Svend Poulsens betydning

Vi hører synspunkter vedr. spørgsmålet, om hvorvidt Gøngenhøvdningens og Snaphanernes aktioner i Sydsjælland havde nogen afgørende betydning for belejringen af København, for udplyndringen af de besatte landområder og for krigens udfald i det hele taget.

Bygger Svend Poulsens status som folkehelt (ikke mindst i Sydsjælland) på et sagligt grundlag, eller er det blot noget, vi ønsker at tro for at fastholde billedet af vor nationalpatriotiske folkehelt?

Panel-debat med udgangspunkt i nedenstående temaer samt i de tidligere indlæg

- Betydningen af Svend Poulsens indsats under Svenskekrigen. Hjalp det noget?
- Betydningen af Svend Poulsens heltestatus for kulturen og for den danske selvforståelse i eftertiden. (Hvad er en helt? Hvem/hvad skaber vore dages helte, og har vi brug for dem?)

### Tid / sted

Søndag den 9. maj 2010, kl. 9.30-17.00

Svend Gønge-skolen (Skoletorvet)

Sværdborgvej 9

4750 Lundby

### Tilmelding / deltagerafgift

Senest 1. maj 2010 til [gunnarstobbe@gmail.com](mailto:gunnarstobbe@gmail.com)

Opgiv venligst e-mailadresse ved tilmeldingen, da evt. meddelelser vedr. symposiet så vidt muligt kun udsendes på e-mail.

Prisen, kr. 250 pr. deltager, der dækker forplejning mm., bedes indbetalt på Foreningen Svend Gønges konto 0044-6271864068. Indbetalingen mærkes "Historisk symposium".



# Jægerspris



Årsmødeudflugten byder søndag formiddag på besøg i Jægerspris – kulturperlen i Hornsherred. Slottet, haven og mindelunden er oplevelser, og stedets historie er meget interessant.

## Slottet

Indkørslen til Jægerspris Slot fører gennem den ydre slotsgård, der indtil ombygningerne i 1870'erne var omgivet af ladegårdens længer. Nu er det børnehjemmets bygninger der flankerer den store slotsgård.

Midt for indkørslen ligger for enden af slotsgården den røde hovedbygningens sydføj med to tårne, og bag den ses nordfløjens høje midterparti med endnu et tårn. Den lille slotsgård mellem disse to fløje er åben mod vest, men lukket mod øst. Nordfløjens midterparti er ældst, i det indgår et senmiddelalderligt stenhus, der af kong Christian den Fjerde fik tilføjet trappetårnet på sydsiden. Kongen påbegyndte også opførelsen af sydfløjen, ved at bygge en enetages portfløj parallelt med den gamle hovedbygning.

Kong Frederik den Fjerdes broder, prins Carl, som en tid ejede stedet, forhøjede i årene 1721-22 sydfløjen med en etage, ombyggede portrummet til en vestibule og foran sydfacaden opførtes to tårne. Nordfløjen ombyggedes med de to eksisterende frontispicer.

Med prins Carls ombygning blev Jægerspris slot et regulært barokanlæg.

Kong Christian den Sjette lod østfløjen opføre som forbindelse mellem de to ældre fløje., og kong Frederik den Femte satte de nuværende spir på de tre tårne og forlængede nordfløjen mod vest i en toetages bygning.

Siden er bygningerne udvendigt kun ændret lidt. Det indre rummer endnu mange prægtige interiører fra 1700-tallet, dog prægede af nyindretninger i kong Frederik den Syvendes tid og af nordfløjens omdannelse til en nu nedlagt skole

for den efter grevinde Danners død i 1874 på slottet oprettede stiftelse for ulykkeligt stillede piger.

## Historien

Jægerspris er en gammel hovedgård, der i middelalderen fremtræder i historien under navnet Abrahamstrup. I begyndelsen af 1300-tallet var gården krongods, men senere kom den i adelseje, indtil dronning Margrethe igen bragte den ind under kronen, hvorefter den var kongeligt len indtil 1673, da kong Christian den Femte overdrog gården til sin gode ven overjægermester Vincens Joakim von Hahn, der i 1677 ændrede ejendommens navn til Jægerspris. Kongen, der var lidenskabelig jæger, fortrød imidlertid, at han havde skilt sig af med det pragtfulde jagtrevir, og i 1679 købte han det tilbage. I 1703 overlod han det til sin søn, kronprins Frederik, der efter at være blevet konge overlod gård og gods til lillebroderen, prins Carl, der sammen med søsteren, prinsesse Sophie Hedevig og kronprinsen, den senere kong Christian den Sjette, tog fast ophold på slottet, efter de have trukket sig tilbage fra hoffet i København på grund af deres misbilligelse af kongens forhold til Anna Sophie Reventlow. Efter kongens død lod kong Christian den Sjette Jægerspris Slot indrette til sommerbolig for sin søn, kronprins Frederik, der som konge overlod det til sin dronning Louise. Efter hendes død faldt det tilbage til kongen. Kort efter indgik kongen i sit andet ægteskab. Den udvalgte var prinsesse Juliane Marie fra Braunschweig-Wolfenbüttel. Hendes lange rejse fra Braunschweig endte på Jægerspris. Her tog kongen hen til sit første møde med hende, og derfra drog hun til brylluppet på Frederiksborg Slot. Senere boede det kongelige ægtepar nogle uger på Jægerspris, som kongen derefter skænkede hende. Indtægterne var ikke store, men hofhusholdningen kostede sit, så dronningen flyttede til Fredensborg.

I 1759 afgav hun Jægerspris til kongen, der interesserede sig levende for Jægerspris gods og stuttoriet blomstrede i disse år.

Struenseetiden kom til at sætte et skel med hensyn til forholdene på godset. Stutteriet og fasaneriet blev nedlagt. Bøn-



*Den nordlige fløj indeholder stadig det oprindelige Abrahamstrup*

derne fik både tiende og hovedgårdens avling i forpagtning, godset opmålt ved landinspektør, og bønderne fik præmie for opsatte stengærder.

I 1773 skænkede kong Christian den Syvende hele Jægerspris gods til sin halvbroder, arveprins Frederik. Slottet blev restaureret og atter forsynet med inventar. Der oprettedes en ny kvægbesætning på gårde, og der anlagdes et schæferi, hvor indførte spanske væddere forbedrede bestanden, så ulden blev så god og fin, at selv det høje herskab anvendte den til deres dragter. Et teglværk blev oprettet og skovene forbedredes ved anlæg af nye plantager. Udskiftningen påbegyndtes.

Det var arveprinsen, der som ejer af Jægerspris, stod for reformerne, men det var inspektøren - den kendte landøkonom - Esaias Fleischer, der gennemførte reformerne.

Arveprinsen var stærkt påvirket af sin tidligere lærer, statsmanden Ove Høeg Guldberg, der havde stærke nationale og historiske interesser. På Jægerspris betød det, at egnens mange oldtidsminder blev genstand for undersøgelser, ligesom han lod mindestøtter af berømte landsmænd i slotshaven og i slotshegnet.

I 1797 solgte arveprinsen Jægerspris gods til kronen, og det i en lang årrække kongeligt domæne, og i de kommende år holdtes der bl. a. et stort schæferi, der lededes fra Frederiksborg stutieriet. I denne periode frasolgtes bøndergodset til fæsterne.

I 1854 overtog kong Frederik den Syvende Jægerspris. Han var stærkt tiltrukket af egnens mange oldtidsminder, og efter Frederiksborgs brand, blev det kongens foretrukne sommerresidens. Her levede han med sin tredje hustru – grevinde Danner.

Kongen havde testamenteret Jægerspris slot og gods til grevinden. Det var ikke alene en årlig indtægt for grevinden, men et mindetyngt sted i rigets historie og udstyret gennem tiderne med personlige erindringer og møbler fra kongehusets andre slotte.

Øst for slottet rejste grevinden en buste af kong Frederik den Syvende, og da hun selv døde i 1874, blev hun efter kongens ønske bisat i slotshaven, hvilende i en marmorsarkofag i en åben gravhøj.

Ved grevindens død overgik Jægerspris til en stiftelse, der bærer kongens navn – Kong Frederik den Syvendes Stiftelse. I fundatsen af 20. oktober 1873 står: "Ledet af det Ønske, at stifte et varigt Minde om min højtelskede Gemal, Hs. Maj. Kong Frederik VII, og om den Kærlighed og Omhu, hvormed højsalig kongen omfattede selv den fattigste og mest hjælpeløse af sine Undersaatter, har jeg besluttet at grundlægge en Stiftelse, hvis Bestemmelse skal være under navn af Kong Frederik VII's Stiftelse for hjælpeløse og forladte Pigebørn, især af Almuen, oprettet af Louise Christine Lensgrevinde af Danner, at yde fattige og ulykkeligt stillede Pigebørn ophold, Undervisning, Opdragelse og Uddannelse til dygtige Tjenestepiger, samtidig med at Jægerspris Ejendom og navnlig Slottet med dets Omgivelser altid sikres en, de Minder, som dertil knytte sig, værdig Vedligeholdelse."

I overensstemmelse hermed skænkede grevinden alle sine ejendomme i Hornsherred til denne stiftelse, ligesom hun i sit testamente gjorde denne til sin universalarving.

I sig selv er stiftelsen et minde ikke blot om en af de smukkeste sider hos Frederik VII, hans folkelighed og godhed, men også om grevindens menneskelige forståelse for de små i landet.

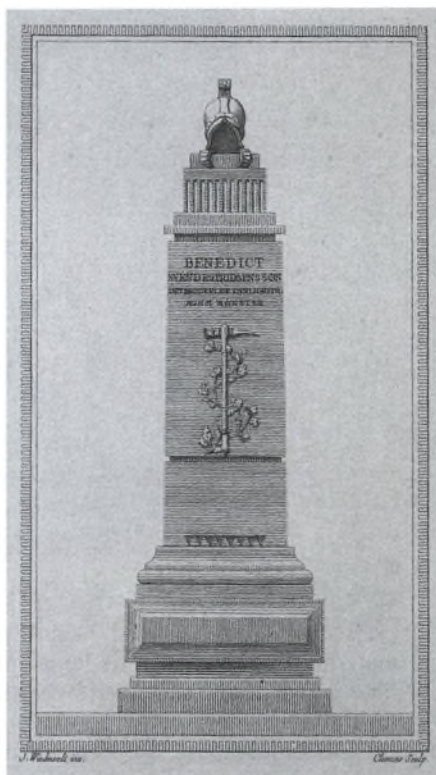
Børnehjemmet på Jægerspris var et af de største. I 1886 boede der 338 piger, fordelt på 17 hjem. Det private børnehjem på Jægerspris har haft stor indflydelse på børnefor sorgen i Danmark.

*Monumentet Benedict som billedhugger Johannes Wiedewelt afsluttede Mindelunden med.*

*På monumentet står:  
Benedict  
Svend Estridsens søn  
Den broderlige Kierligheds  
Ædle mønster.*

*Benedicts historie er blodig og dramatisk. Han var med brødre Knud (den Hellige) og Erik i 1086 med til at søge tilflugt i Sct. Albani kirke i Odense, og blev dræbt, da han forgæves forsøgte at holde oprørerne ude fra kirken. Benedict er eksemplet på en broder, der hellere ofrede livet end brød sin broderlige forpligtigelse.*

*På monumentet ses en hammer. Ofte er den omtalt som en stridsøkse, men det er en gammeldags stenhugger- eller frimurerhammer.*



Nu er der døgninstitution for børn og unge, så grevinde Danners tanker respekteres fortsat, men de er tilpasset tidens behov.

## Mindelunden

Efter arvepris Frederiks overtagelse af Jægerspris i 1773 gennemførtes en renovering af slottets indre, og derefter tog man fat på omgivelserne. I museumsregistrator Erik Westengaards læseværdige bog "Tankefulde haver" fra 2001 er en meget interessant gennemgang af den historiske mindelund. Det begyndte med udgravningen af en jættestue i slottets nærhed, hvor man besluttede at monumentalisere højen. Erik Westengaard skriver: "Det var næppe den mådeligt begavede arveprins' idé, men derimod Ove Høeg Guldbergs. Guldberg havde været arveprinsens lærer, og efter Struensees fald i 1772 en af den nye tids magtfulde mænd. Guldberg tænkte stort, og man ved ikke om han først fik ideen til højen og derefter til resten af Mindelunden, eller om han allerede før udgravningen havde hele ideen på plads, men det er hævet over enhver tvivl, at højen er en meget vigtig del af det totale anlæg ved Jægerspris."

Den store opgave blev givet til billedhuggeren Johannes Wiedewelt (1731-1802). Foruden Julianehøj udenfor slotshaven er der 54 mindestøtter i haven og hegnet.

Man kan gå en tur, læse navnene på dem, og i nogle tilfælde genkende navnet på en berømthed i Danmarkshistorien, men man kan også betragte de enkelte mindesmærker, og nogle af dem, har helt enestående udformninger, som man enten kan se bort fra eller kikke nærmere på, for symbolsproget har billedhuggeren hentet i Frimurerordenen, og de mindsten med frimurerisk indhold, har sin helt egen fortælling, nemlig Wiedewelt og andre gode logebrødres forfærdelse over, at man i 1782 havde forkastet det gode system "Stricke Observans". Det hele forklares i Erik Westengaards bog, der slutter med denne herlige fortælling:

"I 1700 var Mindelunden et af de store turistattraktioner kendt viden om, så da Francisco de Miranda (1752-1816) besøgte Danmark ville han besøge stedet, hvilket fremgår af

Grevinde Danner  
og Frederik VII



hans rejsedagbog fra 1787-88. Den 4. marts, hvor sneen ligger meterhøjt, kommer han til Jægerspris, og på trods af de høje snebunker, som gik han til over knæene, kæmpede han sig vej fra Julianehøj og helt ud til Benedict. På vejen beser han også monumenterne for Ferdinand, Absalon og Bugenhagen. Han nåede at se i alt 32 mindestøtter, og af dem alle dem med et frimurerisk symbolsprog.

Miranda var ikke synderlig imponeret af Jægerspris Slot, som han kalder et såre beskedent casino, men mindelunden derimod, skriver han er for størstedelens vedkommende udført med smag, og han tilstår at tanken bag er det vigtigste for ham, da den er rosværdig og ædel. Miranda havde med sin frimureriske baggrund fået det fulde udbytte af turen.

I dag er turistattraktionen ikke længere Mindelunden, men slottet og grevinde Danners grav, og selv nutidens frimurere har for manges vedkommende ikke den historiske viden til helt at forstå hvilket unikt anlæg der her er tale om, og på trods tidens tand og manglende vedligeholdelse af mindestøtterne har vi her Nordeuropas bedst bevarede engelske haveanlæg med symbolsk indhold udsprunget af en af datidens betydende åndelige bevægelser."

## Grevinde Danner

Om grevinde Danner skrev museumsdirektør Otto Andrup: "Som ejerinde manglede grevinden ingenlunde følelse for sine forpligtigelser. Kun stod hun i en vanskelig stilling. Det glyksborgske kongehus nægtede hende til en vis grad anerkendelse. Christian IX gjorde hvert år visit hos hende, for det var, hvad han mente at skyldte sin forgænger på tronen, men nogen tilknytning til kongehuset blev der ikke tale. Grevinden søgte stadig nærmere forbindelse med det nye kongehus, og skal endog have ladet tilbyde at testamentere Jægerspris til prins Valdemar, hvis hun blev modtaget ved hoffet, men tilbuddet skal være afvist. Hun var, som man ved, måske den mest forkætrede kvinde indenfor dansk historie. Samtiden og eftertiden har ofte behandlet hende som forkastelig person eller som en folkets engel. I virkeligheden var hun en dybt tragisk personlighed, splittet, som det menneske er, der nåede visse ønskedrømme om en strålende stilling på højderne i samfundet stadig ikke finder den attråede lykke i de attråede mål; tragisk, fordi hun for at opnå fremgang, svigtede sine naturlige idealer. Ung, ansat ved balletten på Det kongelige Teater, blev hun forelsket i den unge Berling, søn af bogtrykkeren for den Berlingske Avis. Hun fik en søn med ham, men fandt sig i, for sin og måske hans fremtid, at blive overgivet til den noget ualmindelige kronprins Frederik. Klog, perfektibel og med en forstand, som havde overvægt

over de naturlige følelser, indlevede hun sig i forholdet mellem de to. Hun ønskede ophøjelse for sig selv og for sin ven, Berling. Der er ikke tvivl om, at hun over for den ustabile monark havde en beroligende, under hans excesser nærmest lammende indflydelse, og at hun for så vidt forlængede hans liv og i det daglige interesserede og underholdt ham. Men for hende selv blev drømmen til glas. Berling, som hun fik anbragt i en hofstilling, måtte på grund af taktløshed trække sig tilbage. Hun havde ønsket selv at spille en politisk rolle som kongens hustru, landets førstedame. Denne indflydelse blev hende forment. For eller imod grevinden blev det afgørende i hofstyrelsen. Hendes svigtede kærlighed til Berling bragte hende ikke andet end skuffelse, sin livslykke ofrede hun på dette punkt. De jævne dele af befolkningen kunne vel bøje sig for hende og også enkelte af de højere stænder, når kravet direkte rejstes mod dem, men hendes omdømme inden for og uden for riget var ikke godt, og hoffet isoleredes, hvad der fik politiske følger, bl. a. overfor det holstenske ridderskab. Hun nød vel det at blive hyldet af dele af befolkningen, men pintes af, at hun var hadet og foragtet af de målgivende kredse. "Frederiksborg burde efter branden ikke opbygges", blev der skrevet, fordi slotskapellet havde været vidne til Danmarks fornedrelse, nemlig gennem hendes ægteskab. Fremmede fyrster vovede ikke at besøge København. Rigets stilling blev mindre på grund af hende. Således nåede hun kun illusorisk sine mål, kongens elskerinde og behersker, men foragtet, lensgrevinde Danner og kongens morganatiske hustru, men afvist på de toneangivende steder, politisk bekæmpet af et flertal af folket. Drømmene om ophøjelse tilsyneladende virkeliggjort, men resultatet dog kun et drømmesløv, fordi hun havde spillet et dobbeltspil mellem sine forhåbninger og sin sande natur, kærligheden til Berling. Som enke sad hun magtfuld og rig, men uden den anerkendelse hun tragede efter."

## Godset

Til Jægerspris Slot hører selvfølgelig et land- og skovbrug, som i Krak Landbrug findes under Kong Frederik den VII's Stiftelse. Jægerspris Hovedgård har 343 ha, Christiansminde 339 ha, Egelundsgård 101 ha, Louiseholm 123 ha og skovdistriktet omfatter 1.943 ha. Stiftelsens gods udgør i alt 3.010 ha.

## Jens og Anna Jensens Fond

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegater til unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til:  
Carl Martin Christensen  
Kåregård  
Badstrupvej 39  
5485 Skamby

# Birkemosegård ved Kirke Såby



*Birkemosegård set fra Lejregårdsvej. Til venstre den store løsdriftstald i midten den genopførte udlænge, som ejeren modtog en bygningspræmiering for og længst til højre den gamle gårds bygninger.*

Fredag før årsmødet åbner gårdejer og speciallæge Helen M. Henriksen sit hjem for de årsmødedeltagere, der har tid og lyst til at opleve lidt mere af årsmødeegnen,

## Landsbyen

Birkemosegård ligger i Lyndby sogn, og der eksisterer en meget interessant beskrivelse over sognets materielle forhold fra 1838. Der var dengang 1 kirke, 1 skole, 5 arvefæstegårde, 22 fæstegårde, 27 huse med og 21 huse uden jord. Desuden 9 jordløse selvejergadehuse og en jordlod kaldet Møllejorden, som tilhørte Lindholm Hovedgård, men var bortlejet til en gårdmand i Uglestrup. En mølleskyld har hvilet på den nu nedlagte Litgot Mølle.

I Lyndby fandtes Anneksgården under Hyllinge præsteembede, som var overladt i arvefæste.

Under Bidstrup gods hørte 4 arvefæstegårde og 6 jordløse huse i simpelt fæste.

Under Lindholm gods hørte 4 simple fæstegårde, 7 simple fæstehuse med jord og 3 jordløse fæstehuse.

Under Skullerupholm, senere grevskabet Ledreborg, hørte 4 simple fæstegårde og 6 simple fæstehuse uden jord.

Af gårde er 8 udflyttet.

## Gården

En af de udflyttede gårde er Birkemosegård, der var fæstegård under Grevskabet Ledreborg. Oprindeligt var gården under Skullerupholm, men efter denne hovedgårds indlemelse i grevskabet, anførtes al bøndergods under Ledreborg. Birkemosegård lå oprindeligt midt i landsbyen med 1½ km ud til den blokudskiftede parcel vest for landsbyen, men i 1832 blev gårdens bygninger flyttet ud på marken.

I 1894-95 blev gården fuldstændig ombygget. Hovedbygningen, der er hvidkalket med tag af blå tavleskiffer, opførtes bag det gamle stuehus, der kunne rives ned, når den nye bolig stod færdig.

De tre avlslænger er af gule mursten med stråtag. Disse længer blev bygget udenom de gamle længer.

Af materialerne fra det gamle stuehus opførtes en længe af bindingsværk vest for gården, hvori der var indrettet kalvestald. Denne længe klarede ikke decemberstormen i 1999. Her er nu opført et nyt maskinhus, som i stil og proportioner passer til de gamle udlænger. For dette nybyggeri modtog

Helen M. Henriksen Bramsnæs Kommunes bygningspræmiering i 2004.

I motivationen for præmieringen skrev Bramsnæs Kommune:

“Bygningen præmieres for sit gode eksempel på, hvordan en bevidst og omsorgsfuld placering af avls- og produktionsbygninger har væsentlig betydning for kvaliteten af helheden i både bygningsanlæg og landskab. Desuden fremhæves det afstemte materialevalg, der spiller fint sammen med det eksisterende gårdanlæg.

Bygherren har gjort sig særdeles grundige overvejelser over placeringen af den nye avlsbygning, der både har omfattet forholdet til det eksisterende gårdanlæg, og den relativt store nybygning placering i det åbne landskab, hvor den ligger højt placeret og synlig i vid omkreds. Overvejelserne har resulteret i et møde mellem nyt og gammelt i et ualmindeligt helstøbt anlæg, hvor hver enkelt bygning, uanset forskellig alder og kvalitet i øvrigt, har sin indlysende plads i det samlede ensemble, som gården udgør. Især hæfter man sig ved den markante “gavltriade”, der fra Lejregårdsvej udgøres af den nye bygning og det gamle staldanlæg.

Valget af traditionelle materialer og byggeteknik understreger både bygningens type som avlsbygning, og dens forhold i anlæggets helhed. Der er lagt vægt på et godt arbejdsmiljø, med masser af god luft og dagslys fra ovenlys og “rigtige” vinduer, der er en stor gevinst for facaderne, både set tæt på og langt fra.

Bearbejdningen af terrænet, især plantningen af kejslerind vil med tiden blive endnu et markant vidnesbyrd om den stærke insisteren på kontinuitet både i gårdens tid og landskabets rum, som anlægget er udtryk for.

Komiteen har hæftet sig ved en usædvanlig og bemærkelsesværdig sans for, og bestræbelse på at vedligeholde og udbygge sammenhængen mellem nyt og gammelt, og mellem bygningsanlæg og omgivelser, og har ønsket at påskønne dette.”

I 1993 lod Helen M. Henriksen opføre en løsdriftstald, og her lod hun også arkitekturen inspirere af de gamle længer. Hovedbygningen ligger med herskabelig afstand til avlsgården og er omgivet af have. Fra gårdspladsen passerer man en smedejernslåge for at komme ind i forhaven og videre frem til hovedbygningen.

Hovedbygningen er opført over høj sokkel og består af en hovedfløj og to korte sidefløje.

Helen M. Henriksens moder – Marie Henriksen, som boede på gården fra 1926 til 1981, ændrede med kærlighed og nænsomhed indretningen, så stuerne fik en bedre indbyrdes placering. Stuerne rummer mange gamle møbler fra forskellige grene af familien, så her er et enestående miljø.

### Driften

Birkemosegårds oprindelige areal var 85 tdr. land. I 1992 købte Helen M. Henriksen en nabogård, og efter frasalg af bygningerne blev 87 tdr. land lagt til Birkemosegård. I 1997 købte Helen M. Henriksen sin moders fødehjem, Birkelundsgården i Kirke Såby, som øgede Birkemosegårds areal med 50 tdr. land.

Jorden drives med traditionel planteavl og Helen M. Henriksen står selv for driften, idet arbejdet udføres af en lokal maskinstation.

Løsdriftstalden blev bygget til kødkvæg. Der er 57 køer af racen Limousine og en tyr af racen Blonde d' Aquitaine. Med kalve og ungdyr bliver det til ca. 80 dyr.

Tidligere havde Helen M. Henriksen 5 heste på gården, men nu er hun holdt op med at ride, dog er der stadig et par heste på gården.

### Slægten

På udskiftningskortet står Niels Petersen anført på gårdens jord, Han var gift med Karen Christensdatter (f. 1803), hvis fader, Christian Nielsen havde gården indtil svigersønnen overtog den omkring 1830. Lillebroderen Henrik Nielsen fik en gård i Kallerup, og hans søn Niels Peter Henriksen arvede Birkemosegård efter den ugifte og meget velhavende farbroder i 1882.

Niels Peter Henriksen var gift med Hedvig Tobiasen, datter af dyrlæge Christian Tobiasen i Gevninge. Det siges, at det var dyrlægen der bestemte, hvordan gårdens nye bygninger skulle se ud, men det var Peter Nielsen som betalte.

Den 29. november 1917 overgik Birkemosegård til Niels Peter Henriksens selveje fra Grevskabet Ledreborg.

Hedvig og Niels Peter Henriksens søn Harald Tobias Henriksen overtog gården i 1926. Han blev gift med Marie Jensen fra Birkelundsgården i Kirke Såby.

Harald Henriksen døde i 1965 og enkes sad med gården til sin død i 1981, hvorefter datteren Helen M. Henriksen blev ejer. Hun boede indtil overtagelsen i København, men flyttede så ind på Birkemosegård.

Helen M. Henriksen åbnede i 1979 speciallægekonsultation i Holbæk, men den blev afhændet for få år siden.

OGN

PS.

Birkemosegård var omtalt i Slægtsgårdsbladet nr. 355.



Birkemosegårds hovedbygning. Tegnet af Ellen Valentin.

# Rønnebærgård på Falster



Ved indkørslen står en stor sten med gårdens navn. (Kan evt. beskæres, så det grimme hus til højre forsvinder. Kan også helt udelades om der mangler plads.)

Familien Pille på Rønnebærgård i Tåderup på Falster markerer den 26. juni sit 200 års jubilæum. Det var den 26. juni 1810, at Rasmus Hansen Pille købte gården fri af Westensborg Gods. Nu er det sjette generation, og gården er altid skiftet fra fader til søn.

Rønnebærgård var som næsten alle gårde på Falster en fæstegård under Nykøbing Slot. Da krongodset på Falster i 1766 blev delt i 10 hovedgårde, kom Rønnebærgård, som sognets øvrige gårde, under Nørre Ladegård. Ved auktionen over krongodset købtes Nørre Ladegård af handelsmanden Johan Christoffer von Westen, der ændrede gårdens navn til Westensborg. Von Westen døde i 1774 og hans arvinger solgte hovedgården. I 1793 benyttede staten sin forkøbsret og generhvervede gården. Det var derfor staten, som med skøde dateret 26. juni 1810 solgte Rønnebærgård til Rasmus Hansen Pille.

### Sognet

I matriklen fra 1688 ses, at Tingsted sogn bestod af 6 landsbyer og Nørre Ladegård. Landsbyen Tåderup havde 8 gårde med i alt 47 tdr. hartkorn foruden 3 jordløse huse. Landsbyens samlede dyrkede areal omfattede 182 tdr. land, så hver gård havde knapt 23 tdr. land agerjord.

### Slægten

Eva Pille, der er en ivrig slægtsforsker, fortæller at ved søgning i Skøde- og Panteprotokolerne fra Falsters Birk, kom skødet frem, om da Rasmus Hansen Pille købte sin gård i Tåderup. Efterfølgende originale skøder er i familiens eje. Det har ikke været muligt at finde Rasmus Hansen Pilles fødested, og man ved intet om ham, før han, den 17. januar 1801, blev gift med Margrethe Larsdatter, datter fra en anden gård i landsbyen.

Rasmus Pille var født i 1774 og døde i 1831. Efter hans død sad enken med gården til 1834, da sønnen Niels Rasmussen Pille overtog den, og moderen kom på aftægt. Han blev samme år gift med Karen Hansdatter.

I 1868 kom tredje generation til, idet sønnen Hans Peter Nielsen Pille blev ejer. Han var 24 år ved overtagelsen og i 1872 blev han gift med Bodil Nielsdatter.

I 1878 flyttede de gården ud fra landsbyen, hvor den havde ligget som en tvillingegård.

I 1901 kom fjerde generation til ved Niels Peter Pille, som var 22 år gammel, da han købte gården. Han havde forelsket sig en handelsmands datter fra nabolandsbyen, Emma Margrethe Jørgensen Abraham, som ikke passede familiens standsfølelse. I 1907 fik hun kongebrev, og de rejste til Frederiksberg kirke, hvor vielsen blev foretaget.

Femte generation fulgte i 1942 ved Peter Hjalmar Pille, som i 1936 var blevet gift med Johanne Petrine Olsen. I 1948 fornyede de gårdens allé af rønnebærtræer.

I 1972 overtog den nuværende ejer, Niels Peter Pille, som i 1972 var blevet gift med Eva Kantsø.

Hun er operationssygeplejerske, og har modtaget Dronningens Belønningsmedalje for 40 års tro tjeneste.

Peter Pille har været med i bestyrelsen for Hatting og i repræsentantskabet for Steff-Houlberg. Han har lagt et stort arbejde i svinerådgivningen og avlsdyrssalget. Nu er det jagten og ikke mindst vildtplejen, der optager ham. Han underviser i at blæse i jagthorn og er aldeles aktiv i den lokale jagtforening.

I gårdens stuer er vitriner med fornemme fund fra yngre stenalder, som er gjort på gårdens marker, men også med udstoppede fugle. Fuglene er arvet, men pryder jægerens hjem. Det er en interessant samling, da flere fugle nu er fredede.

## Driften

Den gård som Rasmus Hansen købte i 1810 havde godt 10 tdr. hartkorn. Det var efter beregningen til matriklen af 1688. Efter matriklen af 1844 blev tilliggendet ændret til 8 tdr. hartkorn med et areal på 87 tdr. land, hvoraf de 69 var ager, 14 eng og 2½ skov.

I begyndelsen af 1900-tallet havde gården en besætning på 22 køer, 14 stk. ungvæg og kalve, 2 tyre, 5 heste, 3 plage og føl samt 6 får og lam. Der solgtes årligt 40 slagtesvin.

Efter Peter Pilles overtagelse af gården i 1972 udvidedes svineproduktionen. Der blev øst for de gamle udlænger fra 1878 opført svinstalde, hvor der var plads til 230 søer. 3000 smågrise blev solgt til fast aftager og der produceredes 2500 slagtesvin om året.

I 2004 ophørte svineproduktionen, og staldlængerne blev fjernet. Tilbage ligger gården med stuehus og de oprindelige udlænger. Disse udlænger var af bindingsværk, men er nu undermuret i gule mursten, så harmonien er bevaret.

Da Peter Pille overtog Rønnebærgård var der 67 ha til gården. Peter Pille har tilkøbt en mindre ejendom, mageskiftet nogle småparceller, så gårdens marker har fået en mere praktisk form. Lidt jord er solgt til datteren, så arealet er her i jubilæumsåret 69 ha.

Gården drives med korn i et maskinfællesskab.

Der er god jagt på gården, da markerne og et større areal mose grænser op til statsskoven. Som en speciel hobby har Peter Pille 10 dådyr, som har en fold på 1 ha. der ligger op til gårdens have, således at man kan glæde sig over de smukke dyr fra stuerne

## Slægtsoversigt

1810 Rasmus Hansen Pille 1774 - 17. december 1831  
Gift 17. januar 1801 med Margrethe Larsdatter  
22. januar 1779 - 11. juli 1849.

1831 enken Margrethe Larsdatter

1835 sønnen Niels Rasmussen Pille  
11. marts 1807 - 7. januar 1858.  
Gift 11. juni 1834 med Karen Larsdatter  
11. december 1810 - 13. juli 1876.

1858 Enken Karen Larsdatter.

1868 sønnen Hans Peter Nielsen Pille  
16. august 1842 - 25. juli 1915.  
Gift 15. november 1872 med Bodil Nielsdatter  
14. december 1845 - 15. februar 1933.

1901 Niels Peter Pille 1. oktober 1879 - 19. august 1943  
Gift 28. marts 1907 med Emma Margrethe Jørgensen  
Abraham 19. april 1880 - 8. januar 1953.

1942 Peter Hjalmar Pille 7. maj 1908 - 1. maj 1985  
Gift 30. maj 1936 med Johanne Petrine Olsen  
20. maj 1908 - 2. september 1983.

1972 Niels Peter Pille 10. august 1944.  
Gift 1. april 1972 med Eva Kantsø. 23. januar 1947



## NYT FRA KREDSENE

### Århuskredsen

Forårsudflugten afholdes mandag, den 17. maj. Vi besøger Lyngbygård Gods, Lyngbygårdsvej 25, 8220 Brabrand. Vi samles kl. 19.30 på adressen, hvorefter der bliver to timers guidet rundvisning, for hvilket hver deltager betaler 80 kr.

Sommerudflugten afholdes sammen med Dansk Landbrugsmuseums Venneforening. Det bliver en heldagstur lørdag, den 19. juni. Vi kører i bus fra Landbrugsmuseet kl. 08.00 og besøger først Testrup Højskole, hvor formiddagskaffen venter. Derefter bl. a. Giveegnens Museum, Tørskin Grusgrav med skulpturer af Robert Jacobsen, kører lidt på Hærvejen, nyder naturen og slutter med en god middag.

Tilmelding til Anne Lis Ladefoged tlf.: 86 30 17 77.

*Anne Lis Ladefoged.*

### Sjælland Syd

Kredsens ordinære generalforsamling afholdtes den 12. marts, og 40 medlemmer havde fundet frem til Everdrup Forsamlingshus.

Efter velkomst og sang åbnedes generalforsamlingen, og formanden, Ole Krogh Jensen, aflagde beretning, hvor han efter en gennemgang af aktiviteter både lokalt og på landsplan oplyste, at kredsen er gået 13 medlemmer tilbage, og medlemssituationen er nu, at Sjælland Syd ikke længere er den største kreds, men er overgået af Fynskredsen, og det var Ole Krogh Jensen ikke tilfreds med, så han opfordrede til initiativer, der kunne bringe alt på sin rette plads igen.

Kredsens regnskab, som viste et pænt overskud, blev godkendt.

Der var genvalg til bestyrelsesmedlemmerne: Dorrit Røtting, Jens Hansen og Niels Aage Nielsen.

Efter generalforsamlingen fortalte Ole Krogh Jensen om sin nye bog "Næstelsø By's Historie" og sluttede med den dramatiske historie om bondeoprøret på Bækkeskov i 11738, hvor godsejeren blev slået ihjel af karle, der var på hoveri. Men ikke blot overfaldet, men også om retssagerne, straffene og de ikke dødsdømtes liv efter straffene. Et meget interessant foredrag.

Om de kommende arrangementer fortalte Ole Krogh Jensen, at 8. juni er der udflugt til Antvorskov Kaserne og Falkenstein Gods, og den 13. juli besøges Køge Miniby og Kratgården på Stevns. Højskoledagen afholdes 6. november på Brøderup Ungdomsskole.

*Dorrit Røtting*

### Vestsjællandskredsen

Kredsens ordinære generalforsamling afholdtes onsdag, den 20. januar på Landbrugsskolen Sjælland i Høng.

Kredsformandens beretning blev taget til efterretning og regnskabet, der viste et behageligt overskud, blev godkendt.

På valg var Vagn Juel Jørgensen, Tage Jeppesen og Karl Poulsen. Da ingen af dem ønskede at modtage genvalg, nyvalgte Søren A. Christensen, Vigogård i Høng, Jens Hyldsgård Madsen, Eggeslevlille og Jette Nielsen, Hallelev.

Under eventuelt takkede næstformanden, Villy Langthjem, Vagn Juel Jørgensen for en stor og god indsats som formand for Vestsjællandskredsen gennem 11 år. Derefter takkede formanden Tage Jeppesen og Karl Poulsen for henholdsvis 12 og 6 års indsats i bestyrelsen.

Efter generalforsamlingen fortalte landsformanden for Dansk Slægtsgårdsforening, Peder Mouritsen, Sædding Storgård om sit landbrug, sit organisationsarbejde og om at være medlem af Etisk Råd.

Det blev en meget interessant eftermiddag, som de 34 fremmødte medlemmer var glade for.

Efterfølgende afholdt bestyrelsesmøde med konstituering, og det betød at den hidtidige næstformand, Villy Langthjem, Dianalund valgtes til formand. Ny næstformand blev Karen Andersen, Baungård ved Kalundborg og Kristian Lund Jensen fortsatte som kasserer.

*OGN*

### Vendsysselkredsen

På Hotel Søparken Åbybro, havde vi tidligere medlem af Europaparlamentet Niels Busk, til at fortælle om sit arbejde i Bruxelles. Han fortalte levende og spændende om "et liv i landbrugets tjeneste – fra plovturen til de bonede gulve.

Han gav også en interessant beskrivelse af at være 12. generation på slægtsgården "Haldagergård"

En rigtig god aften hvor ca. 35 tilhører deltog.

Til vores vintermøde, onsdag den 17. marts kl. 19.30, skal vi mødes på LandboNord i Brønderslev.

To af slægtsgårdsforeningens medlemmer, som også er hovedbestyrelsesmedlemmer i LandboNord: Knud Thing og Hans Chr. Holst, vil fortælle om LandboNord's 10 års virke, tilbageblik og hvordan ser fremtiden ud?

Vi håber på at formanden for LandboNord også vil deltage i denne aften. LandboNord er vært ved aftenkaffen! Vel mødt til en interessant aften.

*Niels Ole Volhøj*

### Vejlekredsen

Vi har fået en aftale med Balle Valgmenighed om få vist kirken frem. Vi skal være ved kirken torsdag den 18. marts kl. 14.00. Derefter besøger vi skolen, hvor forstander Jan Fredsted har kaffen klar og hans elever vil vise os rundt.

Jørgen Ziska har fået en aftale i stand med Gram Slot den 7. juni, hvor vi får en orientering om driften af slottet.

*Steffen Buch Juul*

### Haderslev Kredsen

Kredsen afholder ordinær generalforsamling og virksomhedsbesøg tirsdag den 18. maj kl. 19.00 hos Eldorado, Ole Rømersvej 31, Haderslev.

Eldorado er Danmarks førende grossist indenfor dyreartikler, og rideudstyr.

*Jens M. Knudsen.*

### Det sydlige Sønderjylland

Kredsen indbyder til to sommerture. Den første er en udflugt til Zepelinmuseet i Tønder den 5. juni. Vi mødes kl. 13.00 ved museet, Gasværksvej 1. Her skal vi se og høre om luftskibenes interessante epoke i flyvningens historie. Entre 30 kr. Samme dag har forsvaret udstilling af militærkøretøjer, og der er mulighed for, at vi kan nyde vores medbragte kaffe og kager.

Samme dag er der kniplingsfestival i Tønder.

Den 22. juni er der aftenudflugt til Danfoss. Kl. 19.00 mødes vi ved receptionen, og der vil være en to timers rundvisning. Dernæst er der kaffebord med efterfølgende generalforsamling.

Til begge arrangementer er der tilmelding til Chr. A. Krogh på telefon 74 41 53 12.

*Chr. A. Krogh.*

### Midtjysk kreds

Midtjysk kreds aflægger besøg torsdag den 3. juni 2010 kl. 19 hos Anne Marie og Niels Jørgen Pedersen, Sundbyvej 4, Sundby Thy, 7752 Snedsted.

Niels Jørgen Pedersen driver gården "Elvinesminde" på godt 200 ha og dertil yderligere 200 ha for sin bror Kristian. Begge har jord beliggende nabo til den nyetablerede Sundby Sø.

Niels Jørgen Pedersen er formand for LandboThy, men først og fremmest er han kendt som en visionær, dynamisk og optimistisk viceformand i organisationen Landbrug & Fødevarer.

Kaffe og brød, bragt fra et nærliggende spisested, vil blive serveret i gårdens stuer.

Kom og se et veldrevet landbrug og mød en landmand, der daglig færdes, hvor vigtige beslutninger for landbruget træffes.

Lørdag den 26. juni 2010 kl. 13.30 er der besøg hos Erene og Evald Vestergaard, Tanghusvej 14, Osteriet Hinge, Nørskovlund, 8620 Kjel-lerup.

Evald Vestergaard er formand for Økologisk Landsforening og ægteparret driver et lille økologisk gårdmejeri, hvorfra der bliver solgt ost, mælk og friskkærnet smør, der stammer fra deres økologiske landbrug på 195 hektar med 150 malkekøer.

Såvel landbrug som mejeri er åben for besøgende, og Evald Vestergaard, der ofte optræder i medierne, vil være til stede og fortælle om det spændende landbrug.

Efter besøget vil deltagerne få serveret kaffe på Ans Kro, Vester Langgade 5, 8643 Ans By, hvor der også vil blive afholdt generalforsamling.

Torsdag den 14. oktober 2010 kl. 19 besøger Midtjysk kreds Hem Træpladeopskæring, Hem, 7800 Skive.

Firmaet blev stiftet i 1989 og er FSC-certificeret. Det køber træplader hjem fra hele verden, og man er lagerførende i bl. masonit, krydsfiner og spånplader. Virksomheden er inde i en rivende udvikling og har i dag 25 ansatte, der kører i skiftehold på 4 saveanlæg. Der leveres opskårne plader til bl.a. møbelindustrier, trægrossister og tømmerhandler. Efter fremvisningen vil der blive serveret kaffe og brød.

*E. Overby*

# Tilmelding til Dansk Slægtsgårdsforenings årsmøde 2010

Tilmelding kan kun ske skriftligt eller pr. e-mail til Slægtsgårdsforeningens forretningsfører Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, e-mail: imhan@post.tele.dk, senest den 30. april 2010. For deltagere som ikke skal overnatte senest den 1. maj.

Deltagerliste m.m. vil blive fremsendt sammen med indbetalingskort i begyndelsen af maj.

## FØLGENDE DELTAGERE TILMELDES (skriv tydeligt):

Navne \_\_\_\_\_

Adresse: \_\_\_\_\_

Telefon: \_\_\_\_\_

**Hermed bestilles** (skriv antal personer)

**Møde** \_\_\_\_\_ Frokost, fredag  
 \_\_\_\_\_ Middag, fredag  
 \_\_\_\_\_ Frokost, lørdag  
 \_\_\_\_\_ Eftermiddagskaffe, lørdag  
 \_\_\_\_\_ Festmiddag, lørdag  
 \_\_\_\_\_ Frokost, søndag

**Overnatning** \_\_\_\_\_ Lørdag - søndag, dobbeltværelse  
 \_\_\_\_\_ Lørdag - søndag, enkeltværelse  
 \_\_\_\_\_ Fredag - søndag, dobbeltværelse  
 \_\_\_\_\_ Fredag - søndag, enkeltværelse

**Busser** \_\_\_\_\_ Bus, søndagsudflugt



*Eventuelle afbud meddeles **straks** til Inger M. Hansen, hvis betaling skal undgås.*

**KLIP** 

## KOPI TIL EGET BRUG:

**Hermed bestilles** (skriv antal personer)

**Møde** \_\_\_\_\_ Frokost, fredag  
 \_\_\_\_\_ Middag, fredag  
 \_\_\_\_\_ Frokost, lørdag  
 \_\_\_\_\_ Eftermiddagskaffe, lørdag  
 \_\_\_\_\_ Festmiddag, lørdag  
 \_\_\_\_\_ Frokost, søndag

**Overnatning** \_\_\_\_\_ Lørdag - søndag, dobbeltværelse  
 \_\_\_\_\_ Lørdag - søndag, enkeltværelse  
 \_\_\_\_\_ Fredag - søndag, dobbeltværelse  
 \_\_\_\_\_ Fredag - søndag, enkeltværelse

**Busser** \_\_\_\_\_ Bus, søndagsudflugt



*Eventuelle afbud meddeles **straks** til Inger M. Hansen, hvis betaling skal undgås.*



Returadresse:

Inger M. Hansen,  
Svalevej 13, 4440 Mørkøv  
ID: 47395

POST

B

PP DAN

# Slægtsgårdsrejsen 2010 til Midtsverige

Slægtsgårdsrejsen til Midtsverige afvikles i dagene 3. – 10. juli 2010. Turen udgår fra Rosengård i Kværkeby ved Ringsted, og den første dag når vi til Dalsland.

Vi besøger Dahlsbergs Slagteri i Brålanda, hvor direktør P. O. Dahlberg viser rundt. Videre frem ser vi Haverudakvadukten og bor i Åmål

Den anden dag byder på besøg på Mårbacka, Selma Lagerlöfs barndomshjem. Senere blev herregården hendes bolig. Ikke langt derfra ligger herregården Rottneros, hvis haveanlæg er meget seværdige. Vi kommer op på Tossebergklätten, et 344 m højt bjerg med en enestående udsigt over Frykendalen.

Vi overnatter på et hotel ved Siljasøen, hvor vi bor 4 nætter.

De næste tre dage vil vi opleve Dalarnes natur og kultur. Bl. a. ser vi Grönklitt Bjørnepark. Maleren Anders Zorns hjem, hans museum og frilandsmuseum. Ålvdalen med kirke og kirkelader.

Komponisten Hugo Alfvéns gård. Forfatteren Axel Munthes ejendom Hildasholm, maleren Carl Larssons gård og ikke mindst kobberbruket og kobbermuseet i Falun.

På sjattedagen – torsdag, den 8. juli kører vi til Ørebro og videre til Vester Götland. Det er her Jan Guillous bøger om korsridderen Arn udspiller sig. Vi kikker på Arns rige og hvad der ellers er værd at kikke på.

De to sidste overnatninger bliver ved Billingen.

Der mangler lidt priser, men prisen for de 8 dage med fuld forplejning og entre forventes at blive ca. 7.500 kr.

Konkret pris i næste blad, der udkommer midt i maj.

Tilmelding til Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv. Tlf.: 59 27 59 77 eller E-Mail: imhan@post.tele.dk



Rottneros Herregård og park



Selma Lagerlöfs hjem Mårbacka i

FREDEKRSBERG BIBLIOTEK



4070248382